

De Spirituele Sociëteit Zeeland

Platform voor Spirituele Bewustzijnsvorming

Verslag van de lezing

VAN SOPHIA TOT MARIA

door

Annine van der Meer

gehouden op zondag 26 september 2010
in hotel Arneville, Middelburg

De Spirituele Sociëteit Zeeland

voorzitter: Maarten Anthonise, tel. 06 22694304, e-mail: manthon@hz.nl

secretariaat: Ton Groen, Coxstraat 17, 4421 DC Kapelle, tel. 0113-343476, e-mail: secretariaat@spirsoczld.nl

fin. admin.: Dick Samson, tel. 0115 617499; e-mail: dicksamson@spirsoczld.nl;

Bankrekening nr. 9191729 t.n.v. De Spirituele Sociëteit Zeeland, Kapelle

website: www.spirsoczld.nl

Samenvatting

In 1945 vond men in een kruik een aantal oud-christelijke teksten terug, uit de bibliotheek van twee kloosters bij de Zuid-Egyptische stad Nag Hammadi. Hierin werd melding gemaakt van de vrouwelijke wederhelft van God de Vader. Haar naam was Sophia en zij speelde in de joodse en oud-christelijke tijd een glansrol. Zij was God de Moeder, de gelijkwaardige partner van God. De ene God van joden, christenen en moslims heeft een vrouwelijke kant gehad. Die is zoek geraakt. God is man geworden. Het vrouwloze beeld in geschiedenis, cultuur en godsdienst moet hoognodig gecorrigeerd en aangevuld worden. Maak kennis met haar verborgen symbolen. Leer haar moedertaal opnieuw spreken. Want het ziet er naar uit dat zij, na tweeduizend jaar ondergedoken te zijn, in onze tijd opnieuw geboren gaat worden. Wat is haar boodschap voor de moderne mens en wat heeft dit te maken met de wedergeboorte van het (goddelijk) vrouwelijke in onze tijd?

Dr. Annine E.G. van der Meer is godsdiensthistoricus en theoloog. Zij schreef o.a. de boeken: 'Van Venus tot Madonna, een verborgen geschiedenis', 'Van Sophia tot Maria, de wedergeboorte van de verborgen Moeder in de 21^e eeuw' en 'Venus, is geen Vamp, het vrouwbeeld in 35.000 jaar venuskunst'.

Zie ook www.academiepansophia.nl en www.anninevandermeer.nl

Dit verslag is in twee gedeeltes. Het eerste gedeelte (pagina's 4/6) is de handout die aan ieder uitgereikt was voor de lezing. Het tweede gedeelte is het verslag van de lezing op 26 september 2010.

Er is geen vraag en antwoordgedeelte in dit verslag. De geluidsopname bij de vragen was weggefallen en zonder de geluidsopname was het niet mogelijk een goede samenvatting daarvan te maken.

Eerherstel aan Sophia, Gods vrouw

“Een ontdekkingstocht naar de verborgen symbooltaal van het goddelijk vrouwelijke”

Het tijdpad

1 Het Oudste of Eerste Testament. Periode van de Eerste Tempel 968-586 v. Chr.

De theologie van de eerste tempel wordt gekenmerkt door het inclusieve monotheïsme met het duale godsbeeld van Jahwe en zijn vrouw Asjera/Sophia. Er vinden 'hervormingen' plaats onder koning Hizkia (715-687 v. Chr.) en koning Josia (640-609 v. Chr.). Onder Josia vindt men bij een tempelrestauratie het 'boek van de wet'. Hierin zou gestaan hebben: 'Hoor Israël, de Heer is onze God, de Heer is de enige' (2 Kon.23:1-4; verg. Deut. 13:1-6). Het proces van herbewerken en herschrijven van Bijbelteksten in exclusief-monotheïstische lijn begint.

622 v. Chr. 'Afgoderij' waaronder Asjera/Sophia wordt uit de tempel verwijderd (2 Kron.29:16).

586 v. Chr. De eerste tempel wordt verwoest. De elite van het joodse volk wordt in ballingschap meegevoerd naar Babylonië. Een ander deel vlucht weg in een diaspora en weer een ander deel blijft achter. De ballingen en vluchtelingen nemen het duale godsbeeld mee. Zij blijven de theologie van de eerste tempel in den vreemde trouw. Velen keren niet meer terug.

2 Het Oude of Tweede Testament. Periode van de Tweede Tempel 515 v. Chr.-70 AD.

De theologie van de tweede tempel wordt gekenmerkt door het exclusieve monotheïsme. De verwoeste tempel wordt met Perzisch geld herbouwd. Passages waaruit het duale godsbeeld blijkt worden 'aangepast' aan de opvattingen der 'hervormers'. Er is een verbod op het snijden en vereren van beelden, het orakelen en profeteren. 19 v. Chr.- tot 63 na Chr. Renovatie en uitbreiding van de tweede tempel.

70 na Chr. Verwoesting van de tweede gerestaureerde tempel. Het accent verschuift naar de synagoge, studiehuis. De rabbijnen nemen het strikte exclusieve monotheïsme over. Teksten met het duale godsbeeld worden verboden. De christelijke orthodoxie neemt dit over.

3 Het Nieuwe of Derde Testament. 367-1945.

In 367 stuurt bisschop Athanasius de christenen in Egypte een brief met een lijst van 27 boeken die zij mogen lezen: de canonieke boeken. Oud-christelijke teksten worden verborgen in een kruik bij twee kloosters te Nag Hammadi. De kruik wordt in 1945 opgegraven.

Nieuwe vondsten van een oeroud dual godsbeeld:

1945 De Nag Hammadi-teksten.

1947 De Qumran-teksten. Ze staan in de traditie van de eerste tempel.

1927 Oegarriet in Kanaän (Libanon). Hier wordt een bibliotheek van kleitabletten gevonden waaruit het bestaan van Asjera naast El blijkt.

1975 Israël. Er zijn opgravingen van inscripties te Kuntillet Arjud in de Sinai en ook bij Hebron waaruit blijkt dat Jahwe een vrouw heeft genaamd Asjera.

19e en 20e eeuw. Vele beelden van Asjera in tal van oeroude sacrale lichaamshoudingen worden teruggevonden.

4 Het Vierde Testament van de 21e eeuw.

Het geïntegreerd lezen van canonieke en apocriefe teksten én het kennis nemen van vrouwelijke of venuskunst.

De zeven sleutels om Sophia terug te vinden

1 De universele Sophia als Begin. De mythen en de orale traditie.

2 Teruggevonden beelden. De kunst.

3 Teruggevonden teksten. Inclusief monotheïsme van de eerste tempel heeft doorgewerkt in het judaïsme van de diaspora en het latere joodse-christendom.

4 Nieuw licht op Sophia en Jahwe in het joodse christendom.

5 Nieuw licht op Sophia en God, Sophia en Christus, Maria en Jezus in het gnostische en orthodoxe christendom.

6 Sophia gaat in 386 ondergronds en verschijnt wereldwijd aan mystici. De mystiek.

7 In de 21^e eeuw komt Sophia/Maria als vrouw van alle volken terug. Als koningin van hemel en aarde. Als middelares en transformerende kracht.

Verborgen Sophia-symbolen in de canonieke en apocriefe christelijke teksten

Asjera van Kanaän is van El diens genade, steun en welzijn.

Asjera van Israël van het Tweede of Oude Testament is verborgen aanwezig als wind, adem, wolk, duif, vuur, schittering, heerlijkheid, glorie, duif en slang; als uitstraling of zegen of geest van El of Jahwe. Is aanwezig in de borsten en de schoot; in het zwanger zijn, baren en barmhartigheid. Is aanwezig in de wateren (bron, fontein, rivier, stroom), diverse (groene) bomen, diverse bloemen en vruchten. Zij is aanwezig in de berg, de hoogte of de tempeltoren.

Sophia in het Nieuwe of derde Testament manifesteert zich als de heilige geest.

In de gnostisch-christelijke teksten als bewustzijn en onbewustzijn, als Eerste Gedachte, Licht, Glorie, Heerlijkheid, stem, stilte, Moeder, Leven (Eva), liefde, adem, geest, ziel, ware kennis of weten.

Enkele belangrijke Sophia-teksten

1 *Wijsheid bouwt haar huis (tempel)
zeven zuilen heeft zij uitgekap (Spr. 9:1).*

2 *In den beginne schiep God hemel en aarde ... of
Met Begin schiep God de hemel en de aarde ... of
Met Wijsheid schiep God de hemel en de aarde
(Gen. 1:1)*

3 *De aarde nu was woest en ledig
en duisternis lag over de diepte
en de Geest van God zweefde over de wateren
(Gen. 1:1-2)*

4 *En de elohim spraken:
nu gaan wij de mens maken als beeld van Ons, op
Ons gelijkend.
En God schiep de mens als zijn beeld
beeld van God schiep hij hem
Mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen (Gen.1:26-
27).*

5 *De Eeuwige heeft mij, de wijsheid,
tot aanzijn geroepen als het Begin van zijn wegen
voor zijn werken van oudsher.
Van eeuwigheid ben ik geformeerd
als Begin, eer de aarde bestond...
toen was ik als uitvoerster bij hem (Spr. 8:22-39).*

6 *Uit de mond van de Allerhoogste
ben ik voortgekomen
en als een nevel heb ik de aarde bedekt.
Ik sloeg mijn tent op in de hoogte van de hemel
en mijn troon stond op een wolkenzuil.
Ik heb het hemelgewelf alleen doorlopen
en in de diepte van de afgrond ben ik rondgegaan.
Op de golven van de zee en overal op aarde
en bij alle volken en stammen kreeg ik macht...
Ontvang in Israël uw erfdeel...
In het heilige tabernakel deed ik dienst in zijn
nabijheid (Jez. Sir.24:3-10).*

7 *Want zij is de ademtocht van Gods kracht en
de pure uitstraling van de heerlijkheid van de
Almachtige (Wijsh. 7:25).*

8 *Zij is een weerglans van het eeuwige licht,
een vlekkeloze spiegel van Gods werkzaamheid en
een beeld van zijn goedheid (Wijsh. 7:26).*

9 *Jezus zegt:
op dat ogenblik nam mijn Moeder,
de Heilige Geest,
me bij een van mijn haren
en bracht mij naar de grote berg Tabor (Ev. der
Hebreeën, voor 200 na Chr.).*

10 *Het geschiedde echter dat toen de Heer uit het
water kwam,
de hele bron van de Heilige Geest neerdaalde
en op Hem bleef rusten en tot Hem zei:
'Mijn Zoon, onder alle profeten
heb Ik op je gewacht dat Je zou komen
en Ik in je zou rusten.
Want jij bent mijn rust.
Jij bent mijn eerstgeboren zoon,
die in eeuwigheid zal regeren' (Ev. der Hebreeën).*

11 *Kom Heilige Geest
En reinig hun nieren en hart
En zegel hen in de naam van de
Vader en de Zoon en de Heilige Geest (Hand v.
Thomas c. 27).
Kom volmaakte barmhartigheid,
Kom gemeenschap met het mannelijke
Heilige Duif...
Kom verborgen Moeder (Hand v. Thomas c. 50).*

12 *Sophia of PRONOIA zegt:
Ik nu, de volmaakte Voorzienigheid van het Al
heb mij gevestigd in mijn nageslacht...
En ik zei: 'Ik ben de Voorzienigheid van het zuivere
Licht,
ik ben de Gedachte van de maagdelijke Geest...
En waak op uit de diepe slaap...
En ik deed hem opstaan
en verzegelde hem in het lichtwater met vijf zegels,
opdat de dood voortaan geen macht over hem zou
hebben.
Ik ging omhoog naar de volmaakte eon (NHC II.1,
lied van Pronoia,77).*

13 *Over Barbelo-Sophia leest men in het 'Geheime
boek van Johannes' in de korte versie:
Want Hij (de Vader, is het) die zichzelf kent
in zijn eigen licht, dat Hem omringt...
Hij begreep dat het zijn eigen beeld was,
toen hij het zag
in het heldere lichtwater dat hem omgaf.
En zijn gedachte verzelfstandigde zich
manifesteerde zich en
Zij stond voor hem
vanuit de straling van het licht.
Dit is de kracht die zich manifesteerde voordat het
Al zich manifesteerde.
Dit is de volmaakte voorzienigheid van het Al
het Licht, de gelijkenis van het Licht
het (even)beeld van de Onzichtbare.
Dit is de volmaakte kracht,
Barbelo, de volmaakte eon der heerlijkheid
(Berlijnse Codex BG19, 6).*

14 In de 'Drie Stèles van Seth' lees je over Barbelo-Sophia:

Barbelo...

*Gij hebt in den beginne gezien,
dat de waarlijk Preëxistente
een Niet-Zijn is...*

Gij zijt een drievoudige Kracht...

Schepster der eonen...

groot mannelijk Bewustzijn,

vaderlijke God,

goddelijke kind!

Gij zijt de wijsheid van de Gnosis: gij zijt de

Waarheid.

Dank zij u is het Leven: uit u is het leven.

Dank zij u is het Bewustzijn: uit u is het Bewustzijn.

*Gij zijt Bewustzijn (NHC VII 5, Drie stèles van Seth,
121-122-123).*

15 Sophia zegt in de 'Drievoudige Verhandeling':
Ik ben Protennoia....

De Eerste Gedachte die in het Licht verblijft.

*Ik ben de beweging die in alles is,
waardoor het Al in stand wordt gehouden... (NHC
XIII.1, 35).*

Ik ben het beeld van de onzichtbare Geest,

en door mij heeft het Al vorm gekregen

en ik ben de Moeder, het Licht

de onbevattelijke moederschoot

*de onbegrensbare en onmetelijke Stem... (NHC
XIII.1, 38).*

... Want, let op ik kom naar beneden,

naar de wereld der stervelingen

omwille van mijn deel dat daarin aanwezig is... (40)

Ik ben de eerste die afdaalde

Vanwege het deel van mij dat achtergebleven is

Dat is: de Geest die nu in de ziel woont (41)

*...luister naar mij, de Taal van de Moeder van jullie
genade...(44).*

ik ben de aanstaande eon (45).

Ik hield mij verborgen in hen allen

*tot de tijd dat ik mijzelf mocht openbaren (NHC
XIII.1, 49).*

De voorzitter van De Spirituele Sociëteit Zeeland, Maarten Anthonise, heet Annine van der Meer van harte welkom.

Annine begint met enkele citaten:

Sophia zegt: 'Ik ben het beeld van de onzichtbare geest en door mij heeft 'het al' vorm gekregen en ik ben de moeder, het licht, de onbevattelijke moederschoot, de onbegrensbare, onmetelijke stem.'

Uit de Handelingen van Thomas: een aanroep aan de Heilige Geest: 'Kom Heilige Geest en reinig onze nieren en ons hart en zegen ons in de naam van de vader, zoon, dochter en de Heilige Geest Moeder. Kom volmaakte barmhartigheid, kom gemeenschap met het mannelijke, heilige duif, kom verborgen Moeder.'

Annine gaat dan verder. Fijn dat u er bent en fijn om met u kennis te maken. Waar denkt u het eerste aan bij dit onderwerp? Ik heb een paar kernvragen geformuleerd (handout aan iedereen uitgereikt) waar ik eerst op in zal gaan.

1. Wie is Sophia eigenlijk?

Zij staat voor Oerwijsheid, vrouwelijke oerkracht, het goddelijk vrouwelijke. Soms heet ze Shakti, of Isis. Er zijn vele namen op vele verschillende plaatsen op de wereld. In oud Israël heet zij Chokma, in Griekenland Sophia, en in Nederland spreken wij van Wijsheid. Dat is een neutrale naam, ik gebruik graag Sophia of Oerwijsheid.

2. Waar vind je haar?

In de onzichtbare werelden, op aarde en in de onderwereld. De onzichtbare hemelen zijn niet waar te nemen met onze ogen en oren maar wel toegankelijk met onze geestelijke ogen en oren, ons gevoel en onze intuïtie. Je vindt haar ook op aarde in de zichtbare wereld. En in ons eigen lichaam, onze eigen ziel en geest, is zij het die de kennis van het hart verzorgt, als beeld van de vader en de moeder.

Mijn leermeester, professor Gilles Quispel, noemde het innerlijk ervaren geloof 'De kennis des harten'. (Zijn vrouw is pas overleden, en ik heb een 'in memoriam' voor haar geschreven).

Tot slot vind je haar ook in de onderwereld van ons onbewuste.

3. Wat doet ze eigenlijk en waarom?

Simpel: het bewustzijn dat nog niet gemanifesteerd is, via het onbewuste tot bewustzijn brengen. Het is een cirkelgang. Je begint in het paradijs en gaat op avontuur. Als ziel maak je veel mee en dat gaat met vallen en opstaan. Vervolgens gaat zij aan het werk en haalt de onzuivere dingen die er ingeslopen zijn eruit en brengt het onbewuste naar het bewustzijn. Zij verbindt duister met licht... verbindt ons met oerwijsheid en brengt ons in harmonie, balans en tot eenheid.

4. Waarom doet zij dat?

Er zijn sluiers over mensen gekomen. Men weet niet meer wie men eigenlijk ten diepste is. De onzuiverheden brengt zij van onbewust tot bewustzijn en haalt dat er uit. Hiervoor kan je haar aanroepen. Onze kosmische verbondenheid is zwak geworden en is verstoord geraakt. Vroeger was er wijsheid in de oertijd, de oudheid. Ze kenden Sophia. U kent haar niet,

daarom bent u hier vandaag. Die oerwijsheid werd tot kennis, in 1000 stukjes verdeeld en vanachter het bureau beheerd. Onderwijs werd opgesplitst, medicijnen werden verstrekt. Wijsheid werd tot intellectuele kennis. Het geheel wordt niet meer gezien. We moeten terug naar de oerverbinding. Sophia maakt dat weer levend, zij legt weer verbindingen. Dat vind je in de teksten. Alles wat intellectuele kennis is geworden maakt zij weer levend. Daar komt de levenservaring dan bij. Daar wachten we op.

5. Waar kun je dat aan zien?

Zij ontsluit zich in alles dat te maken heeft met vrijheid en gelijkwaardigheid, met jeugd, met groene- en vrouwenbeweging. In de emancipatie van niet westerse volken die nog de kennis van het hart hebben en in vrijheid en gelijkwaardigheid leven. We gaan bij hen in de leer.

6. Kan Sophia ook mannen aanspreken?

Zij is niet alleen vrouwelijk, maar ook manvrouwelijk en vormt juist de verbinding daartussen. De linker- en rechterhersenhelft (links, mannelijk is ratio, logisch denken en rechts, vrouwelijk is intuïtie, gevoel, onbewuste, kosmos en aarde contacten) brengt ze bij elkaar, zodat er balans en eenheid kan ontstaan. In klank en kleur kunnen de onderdelen harmoniëren. Ze is de toegang tot het eenheidsbewustzijn. Zij integreert de losse onderdelen, brengt ze in balans. Dit heeft met alle 'nieuwe' mensen te maken, de nieuwe geïntegreerde mens, zowel man als vrouw. Heren hoeven dus niet weg. Het gaat om balans.

7. Hoe vind je Sophia terug in onze westerse cultuur?

Moeten we naar andere landen om haar te vinden? Nee, ze is overal terug te vinden, in het jodendom, het christendom en het humanisme. Overal is ze waar het gaat om kosmos, aarde en mensen. In alle geloven is zij aanwezig. Wij westerlingen zijn haar kwijt geraakt.

8. Wat ga ik in deze lezing doen?

Ik ga een archeologische en historische basis leggen onder wat sommigen noemen 'de schimmige mythe van Sophia'. Er zijn zoveel historische en archeologische bronnen dat je daar niet meer omheen kan. Het is nu duidelijk dat zij in de loop der tijd bewust werd weggeschreven. Dat moet nu maar eens afgelopen zijn.

Annine vertelt een ervaring:

Ik ben bij Dr. Margaret Barker geweest in Engeland. Alle teksten waar zij doorheen gaat vergelijkt ze met de oudere apocriefe teksten. Ze kan daardoor zien waar Sophia aanwezig was in de periode van *de eerste tempel* (968-586 v. Chr.). Hierdoor kan ze ook zien dat na de val van de eerste tempel, sinds 586 v. Chr., de teksten systematisch gemanipuleerd werden, en hoe, soms door minimale veranderingen Sophia weggeschreven werd. Sophia was een gevaar voor de nieuwe orde die toen ontstond in de periode van de tweede tempel.

Los van die feiten, die historische teksten, zijn er veel andere aanwijzingen dat ze er was. Met name in het oude Israel is heel veel vrouwelijke kunst gevonden. Het vrouwelijke (o.a. in de kunst) stond heel centraal. Dat kun je zien aan al die oermoeder beeldjes. Het vrouwelijke werd enorm geëerd, mannelijk en vrouwelijk gingen samen. Het waren egalitaire culturen. De vrouw stond centraal, gaf leven en wedergeboorte. In die oude culturen is de verbinding met de geestelijke wereld nog heel sterk.

Er bestaan matriarchale culturen, waarin dit nu nog leeft maar die nu als ‘primitief’, als barbaars worden beschreven. Ze worden niet begrepen. Het ‘wij’ gevoel, veiligheid, het groepsgevoel is daar belangrijk. Het geven, er onvoorwaardelijk voor elkaar zijn, zonder agressie, incest of rechtbanken, zonder vervuiling, maar dan wel in verbinding met de bomen, de dieren, de sterren, de kosmos.

In de kunst van die tijd zie je dat langzamerhand het beeld van de vrouw verandert. De tijd wordt steeds minder vrouwvriendelijk. In de ijzertijd, waarin de verharding gaat toeslaan, worden de harten van staal.

Nu eerst iets over de zichtbare en onzichtbare wereld.

Over de onzichtbare wereld het volgende. Sophia als Oerwijsheid is Koningin van de onzichtbare hemelen en de zichtbare aarde. Het Goddelijke woont in vele hemelen en kent vele namen of facetten. Het godsbeeld is meervoudig. De ene heeft een spiegelbeeld nodig, waardoor het tot manifestatie en leven kan komen. Dat spiegelbeeld is Sophia. Uit één ontstaat twee: Het Goddelijk Mannelijke, de Vader en het Goddelijk Vrouwelijke, de Moeder. Samen creëren ze de zoondochter. Wij noemen het de Christus. In vele culturen vinden we dat terug. De joden noemden deze zoon van de Allerhoogste, Jahwe, de Eerstgeborene. Bij de joden blijkt Jahwe (Heer der Hemelse Heerscharen), een vrouw gehad te hebben, Asjera en later Sophia genaamd.

Sophia is de vrouwelijke oerkracht van vóór het begin en zij spiegelt zich in de zoon en de dochter bij het begin van het scheppingsproces. Na de Eerstgeborene kwamen tot aanschijn de Hemelse heerscharen met heel veel lichtende energieën: de 70 godenzonen, godendochters, door de christenen ook wel engelen genoemd, verspreid over de kosmos en over de aarde. Omdat die lichtende energieën in balans zijn kunnen ze meeresoneren en meereflecteren en verder uitstralen en uitstromen. We moeten weten dat wij daarbij horen, als kleine onderdelen van het geheel. Via de godvonk in ons zijn wij ermee verbonden. Als je dat niet meer weet dan moet je Sophia aan haar jurk trekken.

Dit was in kort bestek het idee van de lichtwereld.

Dan de zichtbare aarde. Er bestonden oude culturen, zoals de jagers-verzamelaars-culturen en die der vroege landbouwers in de oude en nieuwe steentijd, de kopertijd en bronstijd. De mensen van die tijd leefden en werkten instinctief en intuïtief. Ze hadden een meervoudig Godsbeeld en kenden het mannelijke en vrouwelijke als gelijkwaardige en samenwerkende energieën.

Asjera (in Israel = het goddelijk vrouwelijke) was de Heilige boom, de Levensboom, verbonden met de aarde, reikend tot aan de hemel. De boom des levens zou een in 7 takken gesnoeide amandelboom zijn. Het Hebreeuwse woord amandel betekent ‘Grote Moeder’.

In Jeruzalem staat de tempel. Het eerste deel van de tempel is het zichtbare deel van de kosmos, het aardse deel, alles wat we kunnen zien. Dan komt de voorhang, de scheiding tussen onzichtbaar en zichtbaar. Daarachter het onzichtbare met de bloeiende amandelboom. Die amandelboom gaf heerlijke geur en olie waar je, zittend op de troon, mee werd gezalfd, dan werd je een engel. Je bewustzijn werd verbonden met de onzichtbare werelden. In de Merkaba-mystiek hebben we dat terug kunnen vinden, het is echter vaak niet begrepen. Priesters en priesteressen werden engelen genoemd. Ze waren godsvonken, die hier kwamen

om te leren en de verbinding te leggen en te onderhouden met de geestelijke werelden. Om bewust te worden wie ze werkelijk waren.

Men huldigde in de periode van de eerste tempel (968-586 v. Chr.) een meervoudig godsbeeld, dat manvrouwelijk was. Sophia werd gekend en erkend als de vrouwe en de Moeder van de Heer. Daarvoor zijn vele bewijzen.

Dan kwam er strijd in Oud Israel. Sommigen wilden af van dat meervoudige Godsbeeld, van het vrouwelijke. Er vinden hervormingen plaats onder koning Hizkia (715-687 v.Ch.) 'Hoor Israel, de Heer is onze God, de Heer is de enige' (is één). De Heer is de jaloerse, staat elders. In werkelijkheid staat er 'Hoor Israël, de Heer is onze Goden', de Heer is de enige. Ook zelfs hier is het meervoudig godsbeeld op de achtergrond aanwezig. Het gaat hier om inclusief monotheïsme.

Het proces van herbewerken en herschrijven van Bijbelteksten in exclusief-monotheïstische lijn begint. De Heer is onze God(en). Waarom moet die veelzijdige God nu omgebouwd worden tot een enige en alenige en soms jaloerse God? De vertalingen van de oorspronkelijke teksten zijn rampzalig.

Gedurende de 2e periode (het Oude Testament) moet het één god worden: (exclusief) monotheïsme. De goddelijke moeder moest weg. Asjera/Sophia werd direct verwijderd. Alles moest weg, troon, boom, beeld, cherubijnen, alles was afgoderij.

Vele joden trekken weg. Een aantal gaat in ballingschap naar Babylon en een deel trekt naar Egypte. In den vreemde houden zij vast aan hun oude rituelen ook aan de Koningin van de Hemel. Zij nemen het oude inclusief-monotheïstische en meervoudige godsbeeld, van de Eerste Tempel mee. Teksten uit deze joods-christelijke en gnostisch-christelijke groepen uit Egypte zijn onlangs bij Nag Hammadi en elders terug gevonden. Dus als daar de eerste joden komen die over Christus gaan vertellen, hebben zij uit een oudere joodse traditie de Moeder gekend als de Heilige Geest.

Veel hedendaagse bijbelteksten zijn gebaseerd op de gecorrumpeerde en aangepaste joodse bijbelvertalingen uit de periode van de Tweede Tempel, waarin het godsbeeld exclusief monotheïstisch wordt. Maar er zijn uit de joodse en joods-christelijke traditie ook apocriefe teksten over, die gebaseerd zijn op de oudere teksttradities. Dr. Margaret Barker is een specialiste in het ontrafelen daarvan. Veel gnostische teksten zijn juist in Alexandrië in Egypte geschreven en baseren zich op deze oudere teksttradities.

Ze (Sophia) is verborgen en nu komt ze weer voor de dag. De aarde geeft ons dat terug. Dit is gebeurd met teksten die opgegraven werden: Nag Hammadi (1945), de Qumran teksten (1947), Oegarriet (1927) in Kanaän (Libanon). Er zijn ook veel vrouwelijke beelden van Asjera teruggevonden. Grote aantallen, die -afgedaan als kinderspeelgoed, popjes, afgodinnen of idolen- waren weg geschoven, begraven of verstopt. Venusbeeldjes zijn geen sex-beeldjes, maar oermoeder beeltenissen.

Vanuit de traditie van de Tweede Tempel, wou men niets meer te maken hebben met dat verleden uit oud-Israël en Kanaän. Nu komen de mensen ervan terug. Ze erkennen de Kanaänitische wortels van oud-Israël.

Sophia in het Nieuwe of Derde Testament manifesteert zich als de 'Heilige Geest'. In de gnostisch christelijke teksten als 'bewustzijn' en 'onbewustzijn', als 'Eerste Gedachte', 'Licht, Glorie, Heerlijkheid, Stem, Stilte, Moeder, Leven (Eva), liefde, adem, geest, ziel, water, ware kennis of weten'.

Voorbeelden van enkele belangrijke Sophia teksten:

Joodse teksten:

1 *Wijsheid bouwt haar huis (tempel)
zeven zuilen heeft zij uitgekapt (Spr. 9:1).*

2 *In den beginne schiep God hemel en aarde ... of
Met Begin schiep God de hemel en de aarde ... of
Met Wijsheid schiep God de hemel en de aarde
(Gen. 1:1)*

3 *De aarde nu was woest en ledig
en duisternis lag over de diepte
en de Geest van God zweefde over de wateren
(Gen. 1:1-2)*

4 *En de elohim spraken:
nu gaan wij de mens maken als beeld van Ons, op
Ons gelijkend.
En God schiep de mens als zijn beeld
beeld van God schiep hij hem
Mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen (Gen.1:26-
27).*

5 *De Eeuwige heeft mij, de wijsheid,
tot aanzijn geroepen als het Begin van zijn wegen
voor zijn werken van oudsher.
Van eeuwigheid ben ik geformeerd
als Begin, eer de aarde bestond...
toen was ik als uitvoerster bij hem (Spr. 8:22-39).*

6 *Uit de mond van de Allerhoogste
ben ik voortgekomen
en als een nevel heb ik de aarde bedekt.
Ik sloeg mijn tent op in de hoogte van de hemel
en mijn troon stond op een wolkenzuil.
Ik heb het hemelgewelf alleen doorlopen
en in de diepte van de afgrond ben ik rondgegaan.
Op de golven van de zee en overal op aarde
en bij alle volken en stammen kreeg ik macht...
Ontvang in Israël uw erfdeel...
In het heilige tabernakel deed ik dienst in zijn
nabijheid (Jez. Sir.24:3-10).*

7 *Want zij is de ademtocht van Gods kracht en
de pure uitstraling van de heerlijkheid van de
Almachtige (Wijsh. 7:25).*

8 *Zij is een weerglans van het eeuwige licht,
een vlekkeloze spiegel van Gods werkzaamheid en
een beeld van zijn goedheid (Wijsh. 7:26).*

Joods-christelijke apocriefe teksten:

9 *Jezus zegt:
op dat ogenblik nam mijn Moeder,
de Heilige Geest,
me bij een van mijn haren
en bracht mij naar de grote berg Tabor (Ev. der
Hebreeën, voor 200 na Chr.).*

10 *Het geschiedde echter dat toen de Heer uit het
water kwam,
de hele bron van de Heilige Geest neerdaalde
en op Hem bleef rusten en tot Hem zei:
'Mijn Zoon, onder alle profeten
heb ik op je gewacht dat Je zou komen
en ik in je zou rusten.*

*Want jij bent mijn rust.
Jij bent mijn eerstgeboren zoon,
die in eeuwigheid zal regeren' (Ev. der Hebreeën).*

11 *Kom Heilige Geest
En reinig hun nieren en hart
En zegel hen in de naam van de
Vader en de Zoon en de Heilige Geest (Hand v.
Thomas c. 27).
Kom volmaakte barmhartigheid,
Kom gemeenschap met het mannelijke
Heilige Duif...
Kom verborgen Moeder (Hand v. Thomas c. 50).*

Gnostische teksten:

12 Sophia of PRONOIA zegt:
*Ik nu, de volmaakte Voorzienigheid van het AI heb mij gevestigd in mijn nageslacht...
En ik zei: 'Ik ben de Voorzienigheid van het zuivere Licht,
ik ben de Gedachte van de maagdelijke Geest...
En waak op uit de diepe slaap...
En ik deed hem opstaan
en verzegelde hem in het lichtwater met vijf zegels,
opdat de dood voortaan geen macht over hem zou hebben.
Ik ging omhoog naar de volmaakte eon (NHC II.1, lied van Pronoia,77).*

13 Over Barbelo-Sophia leest men in het 'Geheime boek van Johannes' in de korte versie:
*Want Hij (de Vader, is het) die zichzelf kent in zijn eigen licht, dat Hem omringt...
Hij begreep dat het zijn eigen beeld was, toen hij het zag
in het heldere lichtwater dat hem omgaf.
En zijn gedachte verzelfstandigde zich manifesteerde zich en
Zij stond voor hem
vanuit de straling van het licht.
Dit is de kracht die zich manifesteerde voordat het AI zich manifesteerde.
Dit is de volmaakte voorzienigheid van het AI het Licht, de gelijkenis van het Licht het (even)beeld van de Onzichtbare.
Dit is de volmaakte kracht,
Barbelo, de volmaakte eon der heerlijkheid (Berlijnse Codex BG19, 6).*

14 In de 'Drie Stèles van Seth' lees je over Barbelo-Sophia:
*Barbelo...
Gij hebt in den beginne gezien,
dat de waarlijk Preëxistente een Niet-Zijn is...
Gij zijt een drievoudige Kracht...
Scheppster der eonen...
groot mannelijk Bewustzijn,
vaderlijke God,
goddelijke kind!
Gij zijt de wijsheid van de Gnosis: gij zijt de Waarheid.
Dank zij u is het Leven: uit u is het leven.
Dank zij u is het Bewustzijn: uit u is het Bewustzijn.
Gij zijt Bewustzijn (NHC VII 5, Drie stèles van Seth, 121-122-123).*

15 Sophia zegt in de 'Drievoudige Verhandeling':
*Ik ben Protennoia...
De Eerste Gedachte die in het Licht verblijft.
Ik ben de beweging die in alles is,
waardoor het AI in stand wordt gehouden... (NHC XIII.1, 35).
Ik ben het beeld van de onzichtbare Geest,
en door mij heeft het AI vorm gekregen
en ik ben de Moeder, het Licht
de onbevattelijke moederschoot
de onbegrensbare en onmetelijke Stem... (NHC XIII.1, 38).
... Want, let op ik kom naar beneden,
naar de wereld der stervelingen
omwille van mijn deel dat daarin aanwezig is... (40)
Ik ben de eerste die afdaalde
Vanwege het deel van mij dat achtergebleven is
Dat is: de Geest die nu in de ziel woont (41)
...luister naar mij, de Taal van de Moeder van jullie genade...(44).*

***ik ben de aanstaande eon (45).
Ik hield mij verborgen in hen allen
tot de tijd dat ik mijzelf mocht openbaren (NHC XIII.1, 49).***

En, concludeert Annine, volgens mij is die tijd nu aangebroken.

PAUZE

Na de pauze eerst nog even het verhaal afmaken.

Van de 4^e tot de 21^e eeuw gaat Sophia ondergronds. Ze mag niet meer in de officiële theologie aanwezig zijn. En Maria groeit uit, zeker in het orthodoxe christendom, tot Sophiale dimensies. In diezelfde tijd verschijnt Sophia wel wereldwijd aan mystici in het Protestantisme, Hindoeïsme, Boedhisme, Katholicisme. Ze wordt in de 21^e eeuw herontdekt in teruggevonden oude teksten.

Deze periode van het Derde of Nieuwe Testament bouwt voort op gecorrumpeerde teksten, overgeleverd door het rabbijns Jodendom, het Jodendom van de synagoge. En nu, met al die teksten en beelden die met opgravingen tevoorschijn zijn gekomen kunnen we het Vierde Testament gaan samenstellen, een Testament waarin canonieke teksten samen met apocriefe teksten integraal gelezen worden.

Niet alleen Margaret Barker in Engeland is hiermee bezig. Er is bijvoorbeeld ook een groep Zwitserse theologen, verbonden onder andere aan de universiteit van Freiburg, die al vele jaren bezig is om die oude apocriefe teksten te ontrafelen en archeologisch materiaal uit oud-Israël en Kanaän te verzamelen. Ze laten zien dat het goddelijk vrouwelijke in de bijbel geen zweverige mythe is maar dat het een historisch fundament heeft. Professor Othmar Keel heeft in zijn boek 'Gott Weiblich' veel van dit archeologisch beeldmateriaal verzameld en toegelicht.

Annine vertoont nu een serie lichtbeelden die aandacht schenken aan de nieuwe archeologische vondsten. Zij onthullen een verborgen symbooltaal van het goddelijk vrouwelijke.

a. Op een icoon in de iconostase in de Grieks-orthodoxe Sophia kathedraal In Los Angeles die in 1952, dus zeer recent gebouwd is, zit Sophia als de duif bij God de Vader op schoot.

b. In de Sixtijnse kapel omarmt God een jonge Vrouwe: Sophia. In het boek der Spreuken staat dat zij hem uitdaagde: het is een vruchtbaarheidsthema tussen de scheppergod en zijn partner in Kanaän en oud-Israël. Zij was zijn vreugde, ze danste voor hem in verrukking.

c. Kaart: In het gebied van de Vruchtbare Halve Maan (Mesopotamië, Syrië, Oud Israël, Kanaän) aangevuld met Anatolië en Egypte is vanaf de nieuwe steentijd (9600) v. Chr. heel veel vrouwelijke kunst gevonden. Hoe verder terug in de tijd je gaat, hoe meer vrouwelijke kunst je vindt. Het wordt nu in handboeken opgemerkt en serieus genomen. De grondslag hiervoor is geleverd door die Zwitserse theologen met Keel uit Freiburg als grondlegger.

d. Vrouwelijke abstract beeld. Ze komt uit Israël en zit op de grond. Ze is manvrouwelijk en heeft borsten en een fallische langgerekte hals. Ze is gevonden 12 km ten noorden van Jericho en stamt uit 9400-8800 v. Chr. U ziet hier een primeur: het is de oudste neolitische vrouwenfiguur uit Palestina van 4.2 cm.

Vooraf uit nieuwe steentijd van 9000-ca 4500 v. Christus zijn heel veel vrouwenbeelden gevonden die op in een oersacrale houding op de grond zitten als was de aarde hun troon. Ze rusten op Moeder Aarde omdat zij niet meer rond hoeven trekken en in wezen op hun lauweren en op hun ontgonnen land rusten. De handen houden zij vaak bij de borsten, bij het hart, bij de kennis van het hart. Het zijn beelden van de oermoeder of stammoeder.

e. Hier ziet u een Moeder-Dochter beeld. Uit de periode 8800-7000 v Chr. uit de Jordaanvallei bij Ain Gazal bij Amman in het huidige Jordanië.

f. Symbolen van Oud Israël, kruiken met namen van Jahwe en zijn Asjera. In de helft tot driekwart van de huizen opgegraven in twee archeologische sites in oud-Israël zijn Asjera beeldjes teruggevonden.

g. Hanger met godin uit Ras Shamra of Oegarriet in Kanaän uit de 15^e eeuw v. Chr. Je ziet waarschijnlijk Astarte met een zogenaamd Hathor-kapsel of omegakapsel dat de vulva symboliseert. Je ziet de schaamdriehoek duidelijk aangegeven. Ze is ook in goud uitgevoerd (een hanger om op je hart te dragen). Ze heeft een slang in haar handen, symbool van wedergeboorte. Ze is naakt en heeft grote ogen die duiden op het sacrale karakter.

h. Geitenbokken knabbelen aan de boom van Leven, of de godin Ela, later de naam voor een heilige boom. Het is een afbeelding op een vaas uit de tempel van Lachisch (13^e eeuw v. Chr.) met de inscriptie: 'Gave: een geschenk voor mijn heerseres Elat'. Deze inscriptie staat boven de boom met aan weerszijden de knabbelende geitenbokken.

i. Beeld van geitenbokken knabbelend aan een vulva. Afkomstig uit dezelfde tempel en de zelfde periode als onder h.

j. Heilige boom, te vergelijken met het brandende braambos, zoals de heilige boom licht geeft en leven en kennis voor de eeuwigheid. In voorgedeelte van de tempel.

k. Boeiende afbeelding met godin met harp, een priester en een priesteres en een koe en een kalf. Potscherf van kruik met afbeelding en inscriptie gevonden in de Sinai woestijn bij een wegstation genaamd Kuntillet Arjud rond 800 v. Chr. De inscriptie boven de priester en de priesteres luidt: Ter ere van Jahwe en zijn Asjera. De volksgodsdienst laat zien wat in de bijbel vaak niet meer te vinden is: Asjera en Jahwe worden samen vereerd, als Moeder en Zoon en ook als twee gelijkwaardige partners.

m. Het Moederkoe- en kalf motief dat overal voorkomt in Mesopotamië, Kanaän en Oud-Israël. Hier slaat het op Asjera als Moederkoe met haar pasgeboren Zoon het stierkalf Jahwe. De Moederkoe likt het kalf schoon en het produceert zijn eerste uitwerpselen wanneer de spijsvertering op gang komt, want het heeft net bij zijn moeder gedronken.

n. Cultusstaander uit Ta'anach van 60 cm uit de 10^e eeuw v. Chr. Werd gebruikt in de tempel. Wat betekent dit beeld? Leer je moedertaal weer spreken: Leeuwinnen, Asjera in de tempel op de troon met de Cherubijnen, heilige boom met de geitenbokken, stierkalf, symbool van de Grote Moeder.

o. 800 v. Chr. Diverse Asjerabeelden uit Judea (uitgelegd als prehistorische porno omdat zij de volle en naakte borsten tonen). Zij hebben grote open ogen, als amandelen zo groot en ovaal. Het betekent: 'ik zie je, ik hoor je'. Soms dragen zij een tiara met 7 windingen.

p. Afbeelding van beeld van Asjera/Asjtarot dat kapot geslagen wordt waarboven staat dat het een 'idool' of afgodsbeeld is. In de Tweede Tempel wordt Asjera uit de tempel gezet, de heilige boom wordt omgehakt, het beeld als idool moet weg. De beelden worden gebroken omdat ze gezien worden als afgodsbeelden.

q. Russische icoon. In een Russisch Orthodoxe kerk draagt Sophia, als koningin, een boek met heilige, geheime kennis, wijsheid, met de aarde als haar voetenbank.

r. Een 16^e eeuwse icoon. Sophia is gevleugeld en vurig rood. De kleur rood staat voor vuur en ook voor vruchtbaarheid.

s. Beelden van de Sophia kathedraal in Moskou.

t. Hagia Sophia-kerk-moskee-museum in Istanboel.

u. Christelijke mannelijke drie-eenheid waarbij Maria als vierde wordt ten hemel opgenomen. De woorden van Paus Pius XII in zijn bul van 1950 over het dogma van Maria Tenhemelopneming luiden kort samengevat: nu is het vrouwelijke geïntegreerd met het mannelijke. De bul heeft drie thema's: Maria wordt als bruid opgenomen in de viereenheid; het mannelijke en vrouwelijke principe worden verenigd en ten derde de materie wordt verlost. Want de materie is nu in geest opgenomen en de aarde is met de hemel verenigd.

v. Tot slot een beeltenis van een Zwarte Madonna, met een blank kind, licht en donker, alles komt samen (bewustzijn en onbewust zijn).

Na de vraag en antwoord periode is de lezing tot het einde gekomen. Maarten Anthonise, de voorzitter van De Spirituele Sociëteit Zeeland, bedankt Annine van der Meer met een boeket bloemen voor haar bijzonder interessante lezing.

Voor informatie over de lezingen en het cursusprogramma van **De Spirituele Sociëteit Zeeland**, surf naar www.spirsoczld.nl